

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tecaj X.

V Ljubljani 5. svečana 1857.

List 6.

Andrej

po Božji in apostolskiga sedeža milosti knez in nadškof goriški, doktor svetiga pisma, vsi častiti duhovšini in vsim vernim goriške nadškofije blagor in blagoslov od Gospoda!

Ko sim mesca roznika 1855 vodstvo goriške nadškofije prevzel, sim v svojo žalost zapazil, de se število dušnih pastirjev z obstoječimi duhovnjami nič prav ne vjema, in de je zarod duhovskiga stanü od leta do leta bolj boren.

To pomenljivo pomanjkanje duhovske mladine v poslednjim času izvira iz več vzrokov. Vladajoči duh časa ni kej vzgoden duhovnim prizadevanjem, temuč raji pripraven, celö dobrovoljne mladenčee od stanü odverniti, kateri je z znamenitnimi zatajevanji in težavami združen. Prenaredba gimnazijalske uče in pomnoženje realnih šol je krivo, de se latinske šole manj obiskujejo. K temu pristavimo, de se v novejšim času veliko mladih ljudi pri mnogoterih občnih službah potrebuje.

Mladenčei, ki se bogoslovstva poprijemljejo, izhajajo veči del iz manj premožnih stanov človeške družbe, nar več zmed verniga ljudstva na kmetih. Tode le-ti imajo poslednji čas, de od slabih letin molčim, marsikaj odrajtovati, tako de le malo zmed njih zamore svoje sinove pripravljavnim šolam izročiti. In ako se to ravno zgodi, so razmere, v katerih večina kmetovskih mladenčev gimnazialne šole opravlja, take, de razvijanju uravniga značaja mnogo škodijo; in potem ko so gimnazialne šole dohnali, in ko bi si mogli stan izvoliti, so že davno zgubili poklic do duhovskiga stanü, po katerim so morde v prvi mladosti hrepeneli; tedaj sledijo eni drugi poklice, drugi pa se dajo le zunanjim okolišninam voditi, ko v duhovskim stanu kruha isejo. Res primanjkuje nam jih sploh, ki bi se za duhovski stan ponujali, posebno pa pogrešamo pripravnih oseb, ktere bi ne le dostojno omiko, temuč tudi pred vsim dušno čistost in pravi poklic za duhovski stan sabo prinašale.

Kako je tedaj to neugodnost odverniti? Na to vprašanje je že odgovoril tridentinski cerkveni zbor pred tremi stoletji. Spregovoril je v 23. seji takole: „Kjer je mladost, ako se primerno ne vodi, zlo nagujena po nasladnostih tega sveta zahajati, in ker, če se od mladih nog k pobožnosti in vernosti ne napeljuje, preden pregrešne navade celiga človeka prevzamejo, nikdar popolnoma, in brez velike, skorej čeznavadne pomoči od Boga vsigamogočniga, v duhovnim strahu ne ostane: torej zapové sv. cerkveni zbor, de naj se vse škofovske pervostolne in druge veči cerkve po svojim premoženji in velikosti škofije priganjajo, neko število mladenčev v kakim sobivališu rediti pobožno odgajati in v cerkvenih (duhovnih) vednostih podučevati. V to sobivališo naj se taki jemljejo, kateri so nar manj 12 let stari in zakonsko rojeni, ki znajo spodobno brati in pisati, in katerih lastnosti in volja dajejo upanje, de se bodo cerkveni službi za vselej vdali. Sveti cerkveni zbor hoče, de naj se posebno otroci ubozih jemljejo, pa bo-

gutih vender ne izloči, de se le na svoje stroške živijo, in voljo kažejo, Bogu in cerkvi služiti“. Tudi sedanji slavno vladajoči papež Pij IX. spodbada v svojim dopisu od 17. sušca l. l. avstrijske škofe, de naj napravijo mladenške semeniša.

Cerkvene zapovedi se vjemajo tedaj s sploh čutenimi potrebami te škofije.

Ne bom govoril od laških in francoskih škofov, kateri imajo že od nekdej take semeniša, pa tudi nemški in avstrijski škofje so v ti reči dober zgled dali, in drugi se trudijo, tako koristno, pač potrebno delo vstanoviti, berž ko mogoče. Goriška nadškofija ne sme v tem oziru zaostajati.

Dobrotniki svetliga rodü, ki pa nočejo biti imenovani, so v ta namen znamenit znesek velikoserčno podarili. To je prijetna podlaga ravno o pravim času v ta blagi namen; tode njega izpeljava tirja večih dnarnih pomočkov, ki se morajo še le spravljati. Nar popred je treba prostorniga poslopja, ktero bi se moglo zidati, ali vkupiti, ali v najem vzeti in primerno prenarediti. Potem pridejo stroški za pohišje in notranjo vredbo, zadnjič bi bilo skerbeti za preskerbovanje ubožnih rejencev, kjer sinovi premožnih staršev redkokrat duhovski stan izvolijo. Kar se je godilo ob času Jezusa Kristusa, se ponavlja v vsih casih, posebno dandanašnji, ko je hrepenenje po časnim posestvu in le zgoli življenje, bolj kot vsaki drugi čas kej vsakdanjiga. Bogati mladenčei v evangelii, kterimu je bilo mar doseči večno življenje, in kateri se je trudil za popolnarnost, se je ves žalosten proč pobral, ko mu je Gospod svetoval, de naj vse zapusti in za njim hodi oznanovaje sv. evangelii. Ubogi ribei pa so kar vse zapustili, kar so imeli, in so se celö želji po časnim imetji odrekli. Tridentinski zbor, kateri škofam in nadškofam dolžnost naklada, vstanoviti duhovne semeniša, kaže kako naj se potrebni pomočki pripravljajo. Nar pred naj se namreč v ta namen cerkvenimu premoženju in duhovskim zalogam in dobrotam (Pfründen u. Beneficien) kaj priterga.

V goriški nadškofii je skor vse duhovnijsko premoženje tako pičlo, de komaj duhovne spodobno preživtjuje, vender bi se pri obilnim številu duhovnov tudi z majhnimi darovi lep dnar skupej spravil. Obernem se tedaj nar popred do Vas, častiti bratje in predragi sodelaveci v nogradu Gospodovim, za ktere ima mladenško semenišo vredne tovarše in zveste pomočnike pripravljati. Posebno tiste dušne pastirje k obilnim pomočkam povabim, ktere je Bog poslednje leta s svojim blagoslovom obiskal. Naj svoje darove v ta pobožni namen tudi kot dar hvalečnosti darujejo! Svest sim si, de častita duhovšina te škofije zanaprej tudi v svojih poslednjih sporočilih mladenškiga semeniša ne bo pozabila.

Pa tudi do vsih družih vernih goriške nadškofije se zaupljivo obernem, de bojo moj namen vedili ceniti in de bojo pri volji, njega izpeljavo po svoji moči podpirati. Kteri

pobožen katolisk kristijan ne zeli, de bi vedno dovoljno števalo, dusno čistiga in primerno izobraženiga duhovstva imeli? Dobro vravnano mladenško sobivališče mora biti posebno tistim staršem, varham in dobrotnikom zaželeno, kateri so primorani, hrano plačevati za svoje sinove ali rejence, de jih za duhovski stan pripravljajo, ki pa so v velicih skerbeh zavolj njih stanovanja skoz čas gimnazialnih šol. Dalje utegne namenjena naprava tudi unim staršem v dobro služiti, ki svojih sinov ne želijo ravno cerkvenim službam odmeniti, pa jim hočejo vender keršansko odrejo nakloniti in pri volitvi stanú popolno prostost pustiti.

Pri rejencih, kateri bodo oskerbovanje v semeniši ali popolnoma ali deloma brez plačila hotli imeti, se bo moglo gledati ne le na dobre lastnosti in zmožnosti in nepopačeno serce, temuč tudi na nedvomljivo nagujenje k duhovskemu stanu; le pri rejencih, ki sami plačujejo, se bo utegnila po okolišinah poslednja unih lastnost iz ozira pustiti.

Kar se tiče pripomočkov, katerih se nadjamo, so dvojni:

1. Darovi za vstanovitev in množitev zaloge ali matice, ktera bo zlasti služila v pridobitev primerjeniga poslopja te naprave.

2. Letni pripomočki, ki se bodo, v kar si bodi, obračali pri namenjenim gojliši.

Ti poslednji pripomočki naj bi se začeli plačevati od 1. vel. travna ali 1. listop., kar velja tudi od darov sub L., ako bi se v več zneskih plačevali.

Prečastite gg. dekane povabim, de naj med sebi podložnimi duhovni podpise zbirajo, katerih, se vé de se zamorejo tudi deželski ljudje vdeleževati. Vsakterimu pa je na voljo dano, ako se hoče pri nadškofijstvu sanim podpisati.

De se pa tudi fare in soseske tega dobriga dela vdeležijo, naj se tudi one povabijo k pripomoči. S priznice jim je spodobno razložiti, v kakosen namen je trid. zbor vstanovitev mladenških semeniš zapovedal, in kakošna dobrota bi bila za goriško nadškofijo, ko bi dobro vravnano in primerno vladano sobivališče imela. — Kako de naj se darovi zbirajo, bodi zročeno gorečnosti in modrosti preč. gg. duhovnih pastirjev.

Dohodki se bodo vsako leto dvakrat, mescov velikiga travna in pa listopada, do škofijstva pošiljali, ktero bo vselej konec opravičniga leta razglasilo, koliko se je zbralo in kako se obračalo.

Vspeh podpisov, ter prejetih in obljubljenih pomočkov naj se do konca susca t. l. škofijstvu pošlje.

Sklenem to povabilo z gorečo prošnjo do dobriga Pastirja, Gosp. našiga Jezusa Kristusa, naj serca duhovnov in vernih te nadškofije dobrotno omeči, de spoznajo imenitnost te reči in darujejo obilne pripomočke.

V Gorici 12. pros. 1857.

Andrej m. p.,
knez in nadškof.

D o p i s.

Iz St.-Andreja na Koroškim. 13. prosenca K. — Skoz dvanajst dni pred sv. Franciskam Saverjanam v prečeenim adventu se je pri sv. Francisku v gornji Savinski dolini na Stajerskim, kjer je dalječ okrog sloveča Božja pot, slovesni misijon obhajal in sicer pod vodstvom častitih misijonskih duhovnov sv. Vincencija iz Celja. Že zdavnej smo želeli izid tega misijona natanjeniši zvediti, in veseli nas, de nam je zdaj celo dovoljeno, iz lista tamošnjiga preč. g. dekana in fajmostra Mihaela Plaskan-a, tu sem pisaniga, nekaj posneti in z veselo novico za sv. misijone gotovo vse vnete pobožne bravce „Danice“ razveseliti. Pišejo pa: „Bodi Bogu čast in hvala!“ misijon je vse moje pričakovanje dalječ dalječ presešel. Častiti gg. misijonarji so svojo nalogo izvrstno doveršili, pa tudi ljudstvo se je ves čas z nar. večji gorečnostjo sv. pobožnosti vdeleževalo. Vsih dvanajst dni je bil po fari v polnim pomenu besede nepreneh. službi Božji posvečen slovesen praznik, in z

dobro vestjo smem reči, de so vsi farmani, katerim koli je bilo le mogoče v cerkev priti, sv. zakramente prejeli. Red je bil tudi tukaj ravno tisti, kakor je sploh pri ljudskih misijonih misijonarjev sv. Vincencija navadin. Vse dni se je ljudstvo dopoldan od 6. do 11. in popoldan od 3. do 6. z nagovori in drugimi pobožnostmi v cerkvi v Bogu zbrano ohranilo. Že tretji dan so bile vse serca tako omečane, de so se oči v obilnih solzah topile, in od tega dne noter do poslednjiga ni bilo joka in zdihovanja ne konca ne kraja, nad čimur se bo tisti toliko bolj čudil in moč gnade Božje spoznal, kateri tukajšne ljudi pozná, ki niso tako mehkiiga in občutljiviga serca, kakor Slovenci mnogih drugih krajev. V torek 25. listopada so bili otroci k slovesnemu sv. obhajilu peljani in že v sredo je bilo treba domače farmane zavolj privzetja ptujih s spovednimi listi preskerbeti, katerih veliko je, de tako rečem, prav po vojaško bližnje vasi obleglo in ves čas misijona ne več odjenjalo; bili so pa ptuji še le potem k spovednicam pripuseni, ko so že domači svojo pobožnost opravili. Že med misijonom je bilo veliko krivičniga blaga poverjeniga in veliko že dolgih sovraštev poravnanih in še do zdaj vseskozi od enakih premerljejev slišimo. Po vsi fari pa je zdaj po dnevi in po noči vse tiho in mirno, kakor pri Božjim grobu, in cerkev se zdaj memo poprej toliko pridniši obiskuje, de se kar čudimo, in ta prelepi sad misijona, veči gorečnost namreč za Božjo čast in dusno zveličanje, se še celo po bližnjih farah razodeva, kakor sosednji dušni pastirji pričajo. Ljudje so bili silno hvaležni in iz serca pripravljeni, čast. g. misijonarjem njih trud po moči poverniti; ali kaj de so se pobožni sini sv. Vincencija vsimu časunimu plačilo resno odpovedali, de bi toliko lepši krono v nebesih našli! Dan sv. Barbare, ko je bil misijon z navadnim mervtaškim opravilam sklenjen, se je vse ljudstvo v farovž in pred farovž gnjetlo, se z glasnim jokam g. misijonarjem zahvalit in se pri njih poslovit, in ljudje vsi presunjeni od preblagih čutil znotranjiga miru in veselja, ki so ga pri misijonu dosegli, z otroško nadležnostjo misijonarjem niso skorej dovoliti hotli, de bi se od njih ločili. Pa tudi sosednji duhovni so bili z misijonom silno zadovoljni. Poskerbel sim, de je bilo vsaki dan deset do dvanajst spovednikov pripravljenih, s kterimi so c. g. superior poprej duhovni pogovor zastran enakiga misijona bolj permerniga ravnanja s spovedenci imeli. Ker se med pridigami ni smelo spovedovati, so bili vsi duhovni pri vsih nagovorih vsred natlačene cerkve pričujoči, nad kterim lepim zgledam so se ljudje močno spodbudovali. Zaupam, de se bo sveti misijon zdaj tukaj med nami v gornji Savinski dolini tako rekoč vdomačil; zakaj od vsih strani gre zelja in prosnja po njim. Na Ljubnim zlasti so farmani za misijon tako nadležno prosili in se zavezati, vse stroške z veseljem na se vzeti, de je, ako kaj posebniga vnes ne stopi, misijon za prihodnji sv. postni čas za terdo odločen. (Prosimo že vnaprej naznanila tudi od ondot. Vr.) Nas toliko bolj veseli, de je Bog trud č. g. misijonarjev tako obilno in očitno blagoslovil, ker je bil ta misijon prvi, ki so ga v slovenskim delu naše škofije obhajali, ker smo tudi mi enakih misel z g. dekanam, de ako bodo ljudje le enkrat blagor in nepopisljivi prid misijona spoznali in sladki mir občutili, ki ga misijon v grešne pa spokorne serca tako obilno vliva, ga bodo od fare do fare želeli obhajati. Moliti pa bo treba pobožnim prijatlam sv. misijona, de bi ljubi Bog malo kardelec misijonarjev pri sv. Jožefu s pripravnimi duhovnimi pomnožiti blagovolil, de bi kje preobložene rame edinih treh gospodov pod toliko težovdnih eksercicij in misijonov prehitro ne onemogle.

Gotovo bo veselilo pobožne bravce „Danice“ tudi zvediti, kakošno lepo cerkveno evetlico je koroška zemlja lantsko leto obrodila. Za čast Božjo in duš. zveličanje enako goreči precastiti g. opat Benediktinarskiga samostana v St. Pavlu so namreč poklicali iz Kaltern-a na Tirolskim tri šolske sestre, z namenam, jim za prvo poskusnjo de-

kliško rokodelsko šolo izročiti, katero so tudi mesca kimovca lansk. l. prevzelo. Steje zdaj že nad trideset mladih rokodeljk in dobro sluje. Namen preč. g. opata pa ni kar, mlade deklice nekterih ženskih rokodelstev privaditi, temuč zlasti mladenke lenobe in tistiga mladosti nad vse nevarniga pohajanja obvarovati, ki tolikokrat k nar nevarnišim napakam, slabim razvadam ali celo k pregreham priložnost daje, ki bi jih človek pri taki starosti nemogoče mislil. Dekleta tedaj delavnosti in dobre in pravno in telesno omiko dati, ki jim k njih namenjenimu prihodnjimu poklicu utegne biti nar koristniši, in kar vse se v naših navadnih šolah po deželi le silno nepopolnoma da doseči, je lepi in visoki namen te naprave, katero preč. g. opat s časom še bolj raztegniti in ji še večji delavnost izročiti želijo. Bog daj, de bi ta lepi zgled tudi drugod posnemanje našel! — Kar nas zadeva, nas še pa zavolj drugiga posebniga vzroka veseli de so ravno šolske sestre v ta kraj poklicane, in sicer zato, ker te sestre po ravnilu (regelei) tretjiga reda sv. Frančiška živé. Je namreč tukaj v Lavantinski dolini tretji red sv. Frančiška močno razširjen, in visoko obrajtan in spoštovan. Svoj sedež in zapisne bukve ima pri OO. Kapucinarjih v Wolfbergu. Udov šteje nad tri sto, in sicer mladih in starih, zakonskih in samiških obojniga spola, in kar je zlasti veselo, tudi v bogatih in bolj imenitnih rodovinah. Tudi to je s pohvalo opomniti, de se redovni bratje in sestre tukaj ne prikrivajo pred svetom, iz neke napačne sramožljivosti in ne hvalevredniga strahu, de bi ne bili od drugih kakor tercijali in tercijalke zasmehovani in zasramovani, kakor smo to v nekterih drugih krajih zapazili, kar vse je pa jedru tega sv. reda ravno nasprot, katero je v tem, de redovni udje po vsestranskim zatajevanji samiga sebe v resnici hrepené, ter si prizadevajo, križaniga Jezusa zlasti v njegovi ponižnosti in njegovim zaničevanji in zasramovanji nasledovati, kakor jih na to prečastito pot kersanske popolnosti tudi njih visoko sveti Oče in vtemeljitelj, sv. Frančišk Serafinski, s svojim prelepim in prečudnim zgledom vabi. Tukej tedaj ima tretji red sv. Frančiška popolnoma očitno razpeljano osnovo. Viši voditelj celiga reda po vsi dolini so č. O. gvardjan v imenovanim kloštru, potem je pa družba razdeljena v več podružnic, ktere zopet svoje voditelje imajo. Poslednjo nedeljo vsakiga mesca je očitin zbor v kapucinarski cerkvi za vse ude, kateri zamorejo priti. V tih zborih se z razlaganjem regelee od verste do verste še druge pobožnosti in molitve verstijo, novi se udje sprejemajo in druge družbine zadeve oskerbujejo. Kterim pa ni moč, k temu zboru priti, se zberejo pri voditelju svoje podružnice, in se tamkej v enakih sv. vadbah v duhu sv. Frančiška vterjujejo. Vsako kvaterno nedeljo pa je veliki zbor v kapucinarski cerkvi z navadnimi redovnimi opravili. Vsi ti zbori se prav pridno in obilno obiskujejo, celo tudi od takih, ki niso redu pripisani, pa so vender za sv. nauke in pobožne opravila goreči. V tem kloštru ima red tudi svojo duarno zalogo, v katero vsak ud vsakiga mesca 1 groš plača, s katerim duarjem se razsvetljenje in lepsanje društveniga altarja in drugo potrebno oskerbuje, zlasti pa po ravnilih zapovedi sv. muše za rajnimi udi opravljajo. Posebno lepo pa se ta red pri pogrebu rajnih udov kaže. Po šegi vsih treh redov sv. Frančiška so na mervtaškim odru bratje in sestre bosi in roke so na persih križem položene, med ktere je britka martra djana. Obblečeni so bratje v rujavo sukujo kakor minih, sestre pa kakor nune v črni sukuj, na glavi je černo zagrinjalo, okoli vratu pa bela rutica. Pred pogrebom se zberejo bratje in sestre od dalje okrog v hiši rajniga, odmolijo nar poprej po zapovedi regelee za dušni pokoj rajniga 50 Očenašev itd. in potlej se še le truplo vzdigne. Vsi udje gredo v procesijpred mervcem z gorečimi svečami v rokah, in v glasni molitvi dušo rajniga usmiljenimu Bogu priporočajo, kar vse viditi in slišati je

prav spodbudljivo in tolažljivo. Upamo pa, de se bo v tem redu, ki kersansko pobožnost v tem kraju močno podpira, po unih zgorej omenjenih šolskih sestrah, kadar bodo enkrat med ljudmi bolj znane, duhovno življenje še bolj povzdignilo, in sveta gorečnost se še bolj razplamenila. Tudi se nam zdi silo verjetno, de utegnejo šolske sestre ravno v tem kraju s časom več novink dobiti, ker mnoge pobožne device, ki že sicer v tretjim redu živé, veliko željo po klošterskim življenji razodevajo, katero jim je toliko lažej spolniti, ker so kmetje v tem posebno rodovitnim kraju večidel prav premožni.

Je tukaj prilika opomniti, de je že tudi tukaj v St.-Andreji nekaj let sem dekliška rokodeljska šola, katero so sami Milostljivi knez in škof vtemelili, ji v škofijski bolnišnici dve prav pernerni sobi odločili, jo tudi po zimi s kurjavo oskerbujejo in sploh kakor njeni viši varh vedno nad njo čujejo. Obiskuje zdaj to šolo veči del šolskih otrok. Nauk se daje od 8. do 12. dopoldan in od 2. do 6. popoldan. Učenica dobiva razun prostiga stanovanja 6 gold. na mesec in od staršev otrok še tudi marsktere darove. Vadijo se pa otroci v pletenji nogovije, in v bolj navadnim šivanji, in ker se silno po ceni rajta, ima šola vedno dela dovolj. Nektere deklice pletejo in šivajo le kar za dom in te plačujejo za nauk 24 kr. na mesec, druge pa delajo za šolo in tem ni treba nauka plačevati. Iz tega duarja se plačuje učenica in kar je še pri šoli potrebniga, in še toliko ostane, de učenke o božicu prav lepe darove dobé, nekaj iz teh duarjev, nekaj iz milošnje dobrotnikov šole in staršev samih. Je namreč navada, de napravijo učenke božični večer v šoli prav lepe jaslice z božičnim drevesom, ki ga nemci „Kristbaum“ imenujejo. Vse to, kolikor mogoče, se zlatam in drugim lispam bogato okinčajo in je z več ko sto lučicami razsvitljeno. Po jaslicah pa okoli leže in vise tudi z drevesa doli otrokam pripravljeni darovi, s kterimi jih že hoče Božje dete obdarovati. Praznično opravljenim učenkam se serec veselja taja, vsaka gleda in misli, kateri dar de bo li ona dobila. Nar poprej so otroci od svojiga kateheta z malimi besedami pozdravljeni in o pomenu te slovesnosti podučeni, potlej pokleknejo in počasté v pobožni molitvi presveto Dete, na to bodo darovi med nje razdeljeni, in večerna slovesnost se z veselo božično pesmijo sklene. Veliko ljudi je vselej pričujočih, sami Milostljivi knez in škof razveselé vsako leto otročice s svojo pričujočnostjo, kterim nada tega dneva skozi celo leto solsko trudenje slajsa. Sicer pa vodstvo te šole oskerbuje družba zakonskih zen (Frauenverein), ki ne le pri te šoli, temuč tudi pri bolniških po vsi fari z djansko kersansko ljubeznijo zares veliko dobriga storé in so v resnici zavolj svojiga usmiljenja do ubogih vse hvale vredne. 28 otrok zdaj ta šola šteje.

Ogled po Slovenskim.

iz Ljubliane. Bratovšina ss. Cirila in Metoda za spreobrnjenje ubogih ločenih grekov se pri nas še vedno močno razširja: v malo tednih smo oddali 600 bratovskih podobie, kterih pa še imamo, ako bi jih kdo želel imeti. Vidi se pa tudi sad bratovske molitve. Ravno v Salzburgu g. g. iz Ogerskiga heremo, de je v velikovaradinski stolici, pretečeno leto v več občinah nad 1000 ločenih grekov v katoliško cerkev prestopilo, in de se bodo spreobračanja zanesljivo še množile. — Tudi je še nekaj večjih podob Marijne bratovšine za afrikanski misijon oddati, sicer ne s slovenskim pisanjem, kar pa ni bistvena reč.

• Abecednica (Jeranova) v novi in stari pisavi je zavolj popraševanja po nji od več strani zopet natisnjena. Menimo, de ta abecednica je priporočevanja vredna iz več ozirov. Po njenim navodu se brez preobilniga zlogovanja otroci kmalo k branju pripravijo. Vrvnana je za obe metodi, ki se lahko sklepate, ali kakor kdo hoče. Pravila za delitev zlogov so z lahkim in kratkim stavki med zloga-

vanjem postavljene. Ozir je vzet tudi na staro pisavo, ki se zavolj množice v nji natisnjenih bukev ne more prezreti. Vse branje v nji meri edino na čednost in lepo obnašo mladosti.

Is Kanalske doline. Le redko kdaj se kaj od teh krajev sliši. Dovolite mi tedaj, preljubi braveli Zgodnje Danice, de se tudi od tod enkrat oglasimo. — Kdo ne vé, kako tehtna reč je za vsakiga duhovnika nova zakonska postava, ki je dobila od perviga dne tega leta svojo veljavo. Pa tudi kdo ne vé, kako težkoto in kake zaderge de bo zdaj v začetku duhovnikom napravljala, ker vsaki začetik je težak. Se več pa, kdo ne vé, kako slabe, včasih celo nesrečne nasledke de ima negotov zakon. Vse to dobro previdivši, so naš Prečastiti in Milostljivi viksi škof razposlali vsim dušnim pastirjem novo cerkveno in cesarsko zakonsko postavo, naj bi jo duhovni marno prebirali in se je učili. Tudi so Milostljivi viksi škof v pismu, ki so ga tej postavi določili, sereno zeljo izrekli, naj bi se duhovni na deželi večkrat skup zbrali in se tako z zedinjenimi mislimi čez to tako imenitno reč pomenkovali. Dobro so zapopadli tehtnost in potrebo te reči naš se novi dekan, visokočastiti gospod Janez Budau, bivši vodja gluhomutov v Gorici, zdaj pa verli in vredni nasledovavec rajniga vis. čast. gosp. dekana Antona Peric-a, kteriga Kanalska dolina ne bo kmalo pozabila, in de bi željo vikšiga škofa spolnili, so napravili 22. tega mesca duhovni zbor (konferencije) v svoji dekanii, de bi se še precej za časa te reči pretresovale. Desiravno je bil ta dan deževen in snežen, tako de se daljni duhovni niso mogli sniti, se je nas bilo vender enajst bolj bližnjih zbralo. Verli gospod dekan začnejo zbor s krepkim ogovorom, v kterim so nas opomnili visokosti in imenitnosti našiga duhovniga stanü, potem so nam naše težke dolžnosti pred oči postavili, in za tem so govorili od posebne dolžnosti, za prave zakone skerbeti, ker v dobrih ali slabih zakonih je sreča ali pa nesreča družin in dežel. In s tem se je pomenkovanje začelo. Pomenkovalo se je pa od več reči, namreč: koliko in kaj ima soseska pri dovoljenji v zakon opraviti, kdaj je ženine izpraševati, kdaj jih k spovedi poslati, kdaj in kako od posebnih dolžnosti, ki jih ona na se vzameta, govoriti, nekaj od zarok, kako pri očitnih in kako pri skrivnih zadržkih delati? Tudi se je govorilo nekaj od oklicovanj, in od prave in skorej-domovine itd., tako de nam je čas kmalo utekel, ki je bil k temu odločen, de so se zunanji duhovni tisti večer zamogli domu priti. To kar se je govorilo, se je zapisalo, da bo zamogel tudi potem vsakteri to pri enakih priložnostih rabiti. Zbor se je zopet končal z ginljivim ogovorom našiga vis. čast. gosp. dekana, v kterim so nam dokazali, kako potrebni in koristni da so taki zbori, de bi bila povsod enakost v obredih in navadah, in de bi vsaki svoje dvome, ako ktere ima, razodel, de bi se tamkej od več strani pretresali in se zastran njih posvetovali. Posebno spomina vredne so bile zadnje besede imenovaniga gospoda dekana, ko so nas prav po bratovsko in s serčno ljubeznijo opomnili lanskih duhovnih vaj in sklepov, takrat storjenih. Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Is Gorice 31. pros. Goriško duhovstvo je zadela znamenita zguba. Nemila smert nam je vzela verliga dušniga pastirja, mašnika po volji Božji, št. Danjelskiga kaplana, Janeza Sueca, kteriga smert je „Danica“ že oznanila. Ta blagi mož pač zasluži, de se mu saj majhen spominek na prezgodnji grob postavi in tako dolžnost prijateljstva, ljubezni in splošniga spoštovanja izpolni. Mnogim njegovim prijateljam in znancam v tolažbo, duhovnim sobratam v spodbudo, vsim v zgled in spomin postavim semkaj neke črtice iz prijateljskiga dopisa. „Janez Suec, mož po volji Božji, je začel 9. prosenca ob 10. uri kri pljuvati, kar se je zvečer in naslednji dan ponavljalo. Po tem ko

je vsa zdravniška pomoc zastoj bila, ga je zdravnik v četertik 15. zapustil. Veliko je terpel bolnik ves čas svoje bolezni, pa ni je bilo slišati pritožbe iz njegovih ust. Vedno se je na postlji premetal in skor nič ni spal; le enkrat je rekel: „Oh smert, si pa vender grenka, kaka bo še le sodba!“ V četertik se je še na noge spravil in nekaj pisal; potem je pričujočim, posebno svojimu sodrugu in pomočniku tehtne in resne podučjenja dajal in od svojih staršev jokaje slovo vzal. Na to je mirno zaspal, je pol ure spal in ko se je zbudil, je bil malo nejevoljen „zakaj de so ga zbudili, ker mu je tam tako dobro bilo.“ Tu je celo opešal, mislili so, de mu je bolje in ostal je v takim stanu do petivečera. Zdaj si da po očetu obleko prinesiti, se sam obleče in veli dve mizi k postelji djati, rekoč: „Kmalu kmalu bo konec, in potlej položite moje truplo na te mizi“. Ura bije 9 in blaga njegova duša zleti v naročje Stvarnikovo. — — — K pogrebu so ga spremili gosp. dekan iz Komna in 12 duhovnov. Od vsih strani je privrelo silo ljudstva; grenke solze so pretakali, ni bilo slišati ko jok in stok. Kuševali so vse kar je bilo njegoviga, trugo, bired itd. Ogovor g. dekana je bil kratek, pa ginljiv. Jest pa še pristavim: „Tako umerje pravici“.

Razgled po keršanskim svetu.

V Veroni se bodo na povelje Nj. veličanstva, svitliga cesarja, 4 cerkve zopet napravile in za Božjo službo posvetile, ki so bile v magazine spreobrnjene. Tudi so Nj. veličanstvo za ambrozijansko cerkev v Milanu vsakoletnih 10.000 gold. dovolili. — Svitli cesar res neslišane milosti na Laškim delé: Vse deželske prestopnike so pomilostili; z drugim razpisom so ukazali v Milanu 2 milijona zastalih davkov zbrisati, in še veliko družiga. — Dunajski kardinal in viksi škof mende mislijo napraviti družbo za zidanje stolne cerkve sv. Štefana. Tudi nova farna cerkev se ima neki zidati v predmestu Fünfhaus-u, kar je še bolj potrebno. — „Schützenztg.“ vé iz Rima, de sveti Oče se niso razsodbe izrekli nad Güntherjevo filozofijo, kar so nekteri listi terdili. — V Nonnbergu je po smerti opatinje v nunskim kloštru grozno strasilo; slišali so zdihovanje rajnce, še celo de se je nekterim prikazala; zasačili so pa strahu, ki ima meso in kosti, in bo že dobil svoj porejon za to slepilo! — V Havre-u je 10. pros. 12 francoskih misijonarjev v barko „Kadix“ stopilo, se v Kanado odpeljati. — De pravde niso nič prida, kaže pravda za dedišino na Angleškim, nedavno dognana, ktere stroški zneso 360.000 gold. — V Aden-u ob perzijanskim morji imajo francoski kapucinarji misijonski sedež. Od ondot gre O. Ludvik Steinle v Suez, de bo ondi katoliško cerkev zidal. — V Rimu so 25. pros. sv. Oče sami osebnó posvetili nekiga škofa za Kitajsko, v kterim cesarstvu iz kervi martnikov keršanstvo vedno rase in se razeveta. —

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. L. v T.: Hvala! — Zastran misijonskiga denara povemo, de se za domačo odrejo naših ljubljanskih zamureov le samo tisti denar obrača, kteriga kdo posebej zanje odloči in daruje; vse drugo se pošilja odboru Marijne družbe na Dunaj. — G. K.: Bog plati! — Sprem. prisimo precej nasproti. — J. K.: Je že dobro tako; bo prav prišlo. —

Mili darovi.

Za afrikanski misijon:

Iz Trebevniga 13 gold. — Iz Sostriga 2 gold. —

Današnjemu listu je pridjana 3. pola razlaganja zakonskih postav.